



Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 25.09.2025

Mehmet Emin EKMEN

Mersin Milletvekili

Edirne Selimiye Camii, UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'nde yer almakta olup, bu statü her türlü restorasyon sürecinin uluslararası koruma ilkeleri ve ulusal mevzuat çerçevesinde yürütülmesini zorunlu kılmaktadır. Ancak son dönemde alınan kararlar hem bilimsel raporlarla çelişen hem de kamuoyunda tartışma yaratan bir süreci gündeme getirmiştir.

2021 yılında başlatılan restorasyon çalışmaları, Edirne Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.06.2023 tarihli ve 9435 sayılı kararıyla onaylanmış, Vakıflar Genel Müdürlüğü gözetiminde sürdürülmüştür. Restorasyon kapsamında yapılan raspa çalışmaları, 1830 tarihli Sayger-Desarnod gravürü, 1904 fotoğrafları ve II. Abdülhamid dönemine ait arşiv belgeleriyle birlikte değerlendirildiğinde, mevcut hat ve tezyinatın 16. yüzyıldan günümüze kesintisiz biçimde korunduğu tespit edilmiştir. Bu süreç sonunda ana kubbe yazı ve bezemelerinin Aralık 2024'te tamamlandığı kamuoyuna duyurulmuştur.

Ancak bu aşamada, "Selimiye Camii Tetkik ve Tahkik Heyeti" adıyla anılan ve resmî hüviyeti bulunmayan bir grup tarafından alternatif bir restitüsyon projesi gündeme getirilmiştir. Bilimsel dayanakları bulunmadığı gerekçesiyle 2024 ve 2025 yıllarında Bilim Kurulu ve ilgili koruma kurulları tarafından birkaç kez reddedilen bu proje, 29.07.2025 tarihinde Edirne Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanmıştır. Aynı projenin yeni bir bilimsel veri sunulmadan defalarca reddedildikten sonra kabul edilmesi, "kurul kararlarında süreklilik" ilkesine aykırılık oluşturmakta ve kararların hangi saiklerle değiştirildiğine ilişkin ciddi soru işaretleri yaratmaktadır.

Onaylanan bu yeni proje, yalnızca bakım veya konservasyon değil, mevcut hat ve tezyinatı ortadan kaldıracak köklü müdahaleler öngörmektedir:



Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

- Kubbe ortasında yer alan celi sülüs istifli İhlâs Sûresi yazısı, özgün metninden bazı kısımlar çıkarılarak farklı ölçü, renk ve istifle yeniden yazılacaktır.
- Yaklaşık beş yüzyıldır belgelenmiş konumlarını koruyan sekiz adet esmaü'l-hüsna madalyonu silinecek, kubbe yüzeyi boş bırakılacaktır.
- Kubbenin renkli ve katmanlı bezemeleri beyaz boyayla kapatılacak, böylece tarihî sürekliliği kanıtlanmış motifler ortadan kaldırılacaktır.
- Yazı ve motiflerin yerine getirilecek yeni düzenleme, belgelenmiş katmanların korunması ilkesine aykırı biçimde, farazî restitüsyon niteliği taşımaktadır.

Bu müdahale, ulusal koruma mevzuatının yanı sıra Venedik Tüzüğü başta olmak üzere, uluslararası koruma belgelerinde açıkça sakıncalı bulunan, “belgesel değeri olan katmanların kaldırılıp yerlerine varsayıma dayalı tasarımların konulması” uygulamasına karşılık gelmektedir.

Sanatçılar ve hattatlar tarafından yapılan ortak açıklamalarda da Karahisari’nin manevi evladı ve talebesi Hasan Çelebi’ye ait mevcut yazıların korunması gerektiği, bu yazıların kazınmasının veya değiştirilmesinin kültürel mirasa telafisi imkânsız zarar vereceği vurgulanmış; ayrıca karar süreçlerinin şeffaf yürütülmediği dile getirilmiştir.

Öte yandan, restorasyonun 2024 yılı sonunda tamamlanmış olması, kamu kaynaklarından önemli harcamaların yapıldığı anlamına gelmektedir. Tamamlanan bir uygulamanın birkaç ay sonra iptal edilmesi hem maliyetlerin artmasına hem de kamu zararına yol açma riski taşımaktadır. Sürecin mali boyutuna dair kamuoyuna şeffaf bir açıklama yapılmamış olması dikkat çekmektedir.

Son olarak, UNESCO Dünya Mirası statüsü bakımından da ciddi bir risk söz konusudur. Belgelenmiş ve onaylı bir restorasyonun iptal edilerek yerine bilimsel temeli tartışmalı bir restitüsyonun uygulanması, Selimiye Camii’nin Dünya Mirası Listesi’ndeki konumunu tehdit etmektedir. Böyle bir gelişme, yalnızca Selimiye’nin değil, Türkiye’nin uluslararası kültürel miras yükümlülüklerinin sorgulanmasına yol açabilecektir.

Tüm bu nedenlerle, restorasyon sürecinde alınan kararların dayanaklarının, “Tetkik ve Tahkik Heyeti”nin hangi sıfatla sürece müdahil olduğunun, uygulamanın bilimsel gerekçelerinin ve mali-idari sonuçlarının açıklığa kavuşturulması kamu yararı açısından zorunluluk arz etmektedir.



Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

Bu bağlamda;

1. Edirne Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 29.07.2025 tarihli kararında, aynı projeyi daha önce "bilimsel veri yokluğu" gerekçesiyle reddetmiş olmasına rağmen, kararını değiştirmesine esas teşkil eden yeni ve somut bilimsel belge, raspa verisi veya daha önce değerlendirilmemiş tarihî kaynak var mıdır? Varsa, bu yeni deliller Bilim Kurulu'nun değerlendirmesine sunulmuş mudur?
2. "Selimiye Camii Tetkik ve Tahkik Heyeti" hangi resmî yetkiyle, kimler tarafından ve hangi mevzuata dayanılarak oluşturulmuştur? Bu heyetin üyeleri kimlerden oluşmaktadır ve hangi kurum veya makam tarafından görevlendirilmiştir? Resmî bir statüsü yoksa, bu heyetin Koruma Kurulu karar süreçlerinde rol almasının dayanağı nedir?
3. Tamamlanmış bir restorasyon projesinin iptali ve yeni bir projenin onayı sürecinde öngörülen değişikliklerin (İhlâs Sûresi yazısının istifinde değişiklik yapılması, esmaü'l-hüsna madalyonlarının kaldırılması, kubbe bezemelerinin silinerek beyaza boyanması) toplam maliyet analizi yapılmış mıdır? Bu uygulamanın kamuya ek maliyeti ne olacaktır ve tamamlanmış işlerin yeniden yapılmasından doğacak kaynak kaybı konusunda hangi tedbirler alınmaktadır?
4. Onaylanan yeni projenin, Selimiye Camii kubbesinin 16. yüzyıldaki özgün hâlinin bu şekilde olduğunu kanıtlayan herhangi bir arşiv belgesi, Mimar Sinan dönemine ait proje, tarihî çizim veya fotoğraf bulunmakta mıdır? Böyle somut dayanaklar yoksa, Bakanlığınız bu uygulamayı Venedik Tüzüğü'nün 9. ve 15. maddelerinde belirtilen koruma ilkeleriyle nasıl bağdaştırmaktadır?
5. Koruma Kurulu'nun önceki ret kararlarına rağmen aynı projenin kabul edilmesi, idare hukukunda geçerli olan "kararlarda süreklilik" ilkesi ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu bakımından nasıl açıklanmaktadır?
6. Bu kararın Selimiye Camii'nin UNESCO Dünya Mirası statüsü için oluşturduğu risk değerlendirilmiş midir? UNESCO Dünya Miras Komitesi'ne restorasyonun iptali ve yeni restitüsyon projesi hakkında resmî bir bilgilendirme yapılmış mıdır? Yapıldıysa, Komite'nin görüşü nedir?
7. Resmî Bilim Kurulu üyeleri, uzmanlar, akademisyenler ve hattatlar tarafından mevcut eserlerin korunmasına yönelik dile getirilen görüşler karar sürecinde hangi ölçüde dikkate alınmıştır? Bu görüşlerin karar süreci dışında bırakılmasının gerekçesi nedir?

Bu soru önergesinin; mevcut durumun âciliyetine binaen Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde erken görüşülmesi talep ve arz olunur.